

**Kultūras ministrijas
Mediju politikas konsultatīvās padomes
sēde**

Protokols Nr.4

Rīga, 2023. gada 15. septembris, neklātienas sanāksme

Sēde sākas plkst. 14.00.

Sēdi vada:

Padomes priekšsēdētāja **Zane Vāgnere**, Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece starptautisko lietu, integrācijas un mediju jautājumos

Piedalās:

Padomes locekļi:

Anda Rožukalne, Rīgas Stradiņa universitātes Komunikācijas fakultātes dekāne;

Ingemārs Vekteris, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas izpilddirektors;

Sabīne Sīle, Media Hub Riga vadītāja;

Ivonna Plaude, Reģionālo mediju asociācijas valdes priekšsēdētāja;

Gunta Sloga, Baltijas Mediju izcilības centra izpilddirektore;

Ieva Kalderauska, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes locekle;

Arta Ģiga, Latvijas žurnālistu asociācijas valdes locekle;

Guntars Kļavinskis, Latvijas Preses izdevēju asociācijas valdes priekšsēdētāja vietnieks;

Indulis Bērziņš, biedrības „Latviesi.com” pārstāvis;

Gunta Līdaka, biedrības „Par legālu saturu” valdes locekle;

Normunds Zalpēteris, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas eksperts;

Jānis Siksnis, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētājs;

Ieva Aile, VSIA „Latvijas Radio” valdes locekle programmu un pakalpojumu attīstības jautājumos;

Baiba Liepiņa, Latvijas Reklāmas asociācijas valdes priekšsēdētāja;

Imants Liepiņš, Latvijas Žurnālistu savienības valdes loceklis;

Uzaicinātās personas:

Kristers Pļešakovs, Kultūras ministrija Mediju politikas nodaļas vadītājs;

Guntars Līcis - Latvijas Preses izdevēju asociācijas pārstāvis;

Protokolē:

Agnese Berga, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte

Darba kārtība:

- 1) Kultūras ministrijas mediju politikas konsultatīvas padomes nolikums;
- 2) Par atveseļošanas un noturības mehānisma programmu progresu.

Z.Vāgnere: Iepazīstina ar darba kārtību. Vai ir citi jautājumi, kurus iekļaut darba kārtībā?

S.Sīle: Lūgums iekļūt darba kārtībā jautājumu attiecībā par Pegasus programmas lietošanu Latvijā.

Z.Vāgnere: Darba kārtībā iekļaujam arī trešo jautājumu par Pegasus programmas lietošanu Latvijā. Šodien kopā darbā kārtībā ir trīs jautājumi.

- 1) Kultūras ministrijas mediju politikas konsultatīvas padomes nolikums.**
- 2) Par atveseļošanas un noturības mehānisma programmu progresu.**
- 3) Par Pegasus programmas lietošanu Latvijā.**

Padomes locekļiem nav iebildes darba kārtībā, tāpēc darba kārtība tiek pieņemta.

1. Kultūras ministrijas mediju politikas konsultatīvas padomes nolikums.

Z.Vāgnere: Aicinājām iesniegt priekšlikumus mediju politikas konsultatīvas padomes nolikumam, taču netika iesniegts neviens priekšlikums. Iepriekšējā diskusijā runājām par to, ka konsultatīvajā padomē jautājumi netiek likti uz balsošanu. Priekšlikums no Kultūras ministrijas būtu, ka nolikumu negrozām, bet vienojamies, ka jautājumi netiek likti uz balsošanu, izņemot gadījumus, kad padome ir vienojusies, ka jautājums tiek likts uz balsošanu.

I.Plaude: Tika atsūtīts vecais nolikums, bet ne jauni priekšlikumi. Jautājums ir par padomes sastāvu. NVO ir tik, cik ir, mediju organizācijas arī ir tik, cik ir. Valsts pārvalžu pārstāvju skaits nevar būt 1 pret 5, kāda var būt padomes lemsana, ja tajā ir valsts pārvaldes darbinieku vairākums.

Z.Vāgnere: Izsūtīts tika esošais padomes nolikums, lai padomes locekļi to var to izskatīt un iesniegt priekšlikumus, ko nepieciešams grozīt. Attiecībā par valsts ierēdņu proporciju. Padomē ir tikai viens valsts ierēdnis, un tā esmu es. Pārējie ierēdņi, ko redzat sanāksmē, mediju politikas nodaļas kolēģi ir daļa no sekretariāta, kas piefiksē, kas notiek sanāksmē un sniedz informāciju, ja tāda ir nepieciešama. Viņi nav padomes sastāvā.

A.Rožukalne: Es piedalījos diskusijā, bet neiesūtīju nevienu priekšlikumu. Vēlējamies runāt par balsošanu, kā tas bija iepriekš par MAF nolikumiem. Ja vienojamies par to, ka jautājumi uz balsošanu netiek likti, tad nolikums ir atbilstošs, mēs varam balsot par saviem jautājumiem, bet ne par jautājumiem, kas attiecas uz citu institūciju darbību.

G.Līcis: Jebkura balsošana būtu jāskatās proporcijās. Ir cilvēki, kas pārstāv sevi, un citi pārstāv organizācijas. Tas būtu jāņem vērā, ja balsošana kā opcija paliek.

Z.Vāgnere: Tad vienojamies, ka padomes sēdē netiek likti jautājumi uz balsojumu, ja tie skar specifiskas nozares. Bet tiek likti jautājumi uz balsojumu, kas ir saistīti ar padomes darbu un padome vienojas par jautājuma likšanai uz balsojumu.

I.Aile: Nolikums paredz, ka sastāvs tiek apstiprināts reizi trīs gados, vai atnākot jaunam ministram būs sastāva izmaiņas?

K.Pļešakovs: Ministra maiņa nenozīmē automātisku padomes sastāva izmaiņu, bet atsevišķas izmaiņas ar rīkojumu var veikt. Padomes sastāvs ir apstiprināts aprīlī.

I.Aile: Aicinājums nākamā padomes sēdē iekļaut ministra klātbūtni, lai pārrunātu mediju jautājumus.

Z.Vāgnere: Mēs uzrunāsim ministra biroju, lai varam vienoties par ministres dalību padomes sēdē.

2. Par atveseļošanas un noturības mehānisma programmu progresu.

K.Pļešakovs: Prezentē prezentāciju (skatīt pielikumu).

I.Plaude: Mums ir ļoti slikta pieredze mācību organizēšanā no KM puses. Mācības netiek plānotas, ņemot vērā reģionālo mediju vēlmes. Lūgums, lai mācības nebūtu pirmdienās un ceturtdienās un nebūtu labi, ja vienam tiks nodotas tiesības šīs mācības organizēt, man ir šaubas, ka šīs mācības atkal tiks organizētas, neņemot vērā reģionālo mediju vajadzības.

G.Līcis: Piekrītu Ivonnai, viņai arī ir lieliska pieredze mācību organizēšanā reģionālajiem un drukātajiem medijiem. Aicinu mācības dalīt pēc platformām, un ir dažādi līmeņi, kur ir jāsāk. Raidorganizāciju asociācija zinās par elektroniskiem medijiem, bet ne par drukātiem medijiem.

B.Liepiņa: Esmu pret dalīšanu platformās. Mēs dzīvojam multimediju laikā!

I.Bērziņš: Aicinu ņemt vērā, ka mācības ir nepieciešamas arī diasporas medijiem un žurnālistiem.

K.Plešakovs: Šos jautājumus varēs risināt, kad padomē izskatīsim konkursa nolikumus. Šobrīd ir jāgaida atbilde no Eiropas Komisijas, parasti atbilde tiek sniegta mēneša laikā, kad saņemsim atbildi no Eiropas Komisijas, tad konsultatīvās padomes sēdē tos izskatīsimies, iespējams, ka tas varētu būt oktobrī.

G.Līcis: Vai tie būs nolikumu projekti?

K.Plešakovs: Jā, tie būs projekti pirms virzīšanas apstiprināšanai Ministru kabinetā.

3. Par Pegasus programmas lietošanu Latvijā.

S.Sīle: Latvijā dzīvojošiem žurnālistiem (patstāvīgā dzīvē) Marijai Tifanovai, vēl vienam no Novaja Gazeta Eiropa žurnālistam un Gaļinai Timčenko ir atrastas Pegasus programmas. Pegasus programmu iegādājas parasti Krievijai draudzīgas valstis. Bet ir atrasts, ka šī programma ir iegādāta ar Latvijā, Igaunijā un Vācijā. Ņemot vērā, ka šie žurnālisti bāzējas Latvijā, tad šī aizdomas ēna krīt tieši uz Latviju. Šī izpratne par mediju darbu, neatkarīgu mediju lomu sabiedrībā, žurnālistu drošību un aizsardzību, nav mums vienota, būtu nepieciešams tikties ar Valsts Drošības dienestu, un pārrunāt šīs lietas, vai ir izstrādāti noteikumi vai vadlīnijas kā šādas programmas tiek izmantotas, lai aizraujoties ar drošības lietām, neatgriežamies pagātnē. Esam uzrunājuši tikties ar Iekšlietu ministrijas vadību. Vai konsultatīvā padome piekrīt, ka padome ir tā, kas uzaicina uz nākamo sapulci VDD, un skaidrot kādam nolūkam un vai, Pegasus tiek izmantots. Un kurā brīdī ir tā robeža, kas ir pieņemami un kas nav pieņemami.

G.Līcis: Kas ir Pegasus?

G.Sloga: Tā ir programma, ko izstrādājis Izraēlas spēcienests Mossad. Primāri tās mērķis bija izspiegot teroristus. Ja tā ir nokļuvusi jūsu telefonā, tad visa informācija ir iegūstama un var noklausīties visu, šo sarunu, to ko mājās runā. Absolūta piekļuve visiem datiem, kas ir telefonā. Kad Izraēla saprata, ka programma ir laba, to izlika pārdošanā. Es ticu, ka tas nav Latvijas spēcienests, kas šo programmu ielika Gaļinas Timčenko telefonā, bet manuprāt svarīgais ir preventīvi pacelt šo jautājumu, pacelt to ideju, ka nav domas šādas ierīces izmantot pret medijiem Eiropā.

S.Sīle: Šo programmu pats cilvēks var nepamanīt, nav nepieciešams uzklikšķināt, lai šī programma nonāktu telefonā, ko izmanto autoritāras valstis. Mums ir svarīgi saprast, vai tā ir bijusi Latvija.

I.Plaude: Mans lūgums būtu ātri reaģēt, jo šis jautājums ir skaļi izskanējis. Vai tiešām tie ir Latvijas spēcienesti un kāpēc tas ir bijis vajadzīgs? Mēs nevaram gaidīt, skaidrojums var būt nākamajā sēdē, bet ministrijas darbinieki vai mūsu padome, var vērsties pēc skaidrojuma.

G.Līdaka: Vai to nevarētu darīt Latvijas Žurnālistu asociācija, jo tas ir žurnālistu apdraudējums un LŽA tomēr aizstāv žurnālistu intereses. Tāpēc jau mums ir nevalstiskās organizācijas, kas var reaģēt ātri. Sabiedrības uzmanību uz to vajadzētu vērst.

G.Līcis: Drošības dienesti nekad neteiks pat ja to ir darījuši, mēs varam pacelt šo jautājumu, lai ir trācis, bet dienesti nekad to neteiks, pat ja izmanto šo programmu.

S.Sīle: Saprotu situāciju, un iestādēm ir jākomunicē. Ir nepieciešams veicināt izpratni un sadarboties ar iestādēm, nebūtu pareizi komunicēt tikai caur medijiem.

G.Sloga: Medijiem ir jākomunicē, ka šis nav labi, bet piekrītu, ka ir jārunā un jāsadarbojas, pat ja drošības dienesti neko neteiks.

S.Sīle: Ir svarīgi, ka mēs esam kas vairāk nekā tikai žurnālistu asociācija. Būtu svarīgi tikties visiem kopā un izrunāt. Svarīgi saprast arī žurnālistu drošības riskus no drošības institūcijām.

A.Giga: Žurnālistu asociācija reaģēs, mums tas redakcijām un žurnālistiem ir jādara atsevišķi. Tas ir žurnālistu darbs, noskaidrot, vai tā ir patiesība. Bet neredzu, ka šeit būtu jāiesaista Kultūras ministrija. Tam ir jābūt citam formātam. Iesaistīt valsts institūciju šeit nebūtu pareizi.

S.Sīle: Paliekam pie tā, ka NVO sektors sūta vēstuli ar aicinājumu skaidrot radušos situāciju un tad informējam jūs, kā arī tiem, kuriem interesē tiek aicināti piedalīties vēstulē.

G.Līdaka: Man ir jautājumi, ko vēlos iekļaut nākamajā sēdē, par autortiesību un EPL likuma virzīšanu uz Saēmu.

Z.Vāgnere: Nākamā sanāksme plānota oktobrī, par datumu vēl ziņosim. Kā arī mēģināsim saskaņot sanākumi ar ministres kalendāru. Vismaz divas nedēļas pirms sanāksmes izsūtām informāciju un aicinām sniegt priekšlikumus darba kārtības jautājumiem. Es oktobrī būšu prombūtnē, tāpēc oktobrī padomes sēdi vadīs mediju politikas nodaļas vadītājs Kristers Pļešakovs. Slēdzam sanākumi.

Pielikumā: K.Pļeškova sniegtā prezentācija “Informācija par RRF programmu virzību” – uz 8.lp.

Sēde beidzas plkst.15.08.

Padomes priekšsēdētāja

(paraksts*)

Z.Vāgnere

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu